

tovární podnik, třeba i podnikli výlet na Macochu. Provedením pověřena bude pražská odbočka, aby se o tomto zájezdu dohodla s odbočkou brněnskou. Obě zprávy byly schváleny.

Vzata na vědomost zpráva prof. Dra Šatavy, který společně s prof. Hanušem rozdělil dar továrníka inž. E. Picka 500 Kč dvěma studujícím chemie na pražském vys. učení technickém.

Zpráva Technologie (prof. Dr. Švagr). Povoleno, aby komise pro vydávání Technologie měla svůj zvláštní účet u poštovního šekového úřadu v Praze.

Volné návrhy. Prof. Dr. Křepelka upozornil na to, že inž. Dříza vydává tabulky atomových vah, které se neshodují ani hodnotami ani názvy s oficiálními tabulkami vydanými mezinárodní komisí pro atomové váhy. Usneseno vydavatele písemně požádat, aby své tabulky v tom směru opravil. Tím byla schůze skončena.

Československá společnost chemická, odbočka v Praze.

Členská schůze dne 14. prosince 1929 v restauraci Gráfově v Praze. Schůzi zahájil předseda pražské odbočky prof. Dr. Šatava uvítáním přítomných a vzpomínkou na právě zesnulé dva členy Ing. Josefa Polcara, podplukovníka vojen. výzkumného ústavu v Praze, a Ing. Adolfa Hájka, ředitele cukrovaru v. v. v Dol. Beřkovicích. Přítomní vyslechli projev stojíce.

Předseda pak oznámil, že přednáška na dnešek určená, kterou měl prosloviti Ing. Dr. Frant. Fischmann, „O Du Pontových závodech ve státě New Jersey“, nebude, poněvadž se přednášející nena-dále roz nemohl a lékař mu zakázal opustiti lůžko. Proponovaná přednáška se tedy odkládá na příští schůzi.

Uděлил pak slovo řed. inž. B. Šetlíkovi, aby sdělil posluchačům své dojmy „O průběhu devátého kongresu průmyslové chemie v Barceloně“.

Přednášející se omluvil, že jest připraven pouze na krátké sdělení, poněvadž nemohl předvídati, že hlavní přednáška nebude, a že tedy nastíní jen stručně průběh kongresu. Referát otiskneme v tomto listě, a proto uvádíme jen dodatek vrch. odbor. rady inž. Vanečka, který zprávu doplnil řadou svých poznatků, zejména o výstavě v Barceloně, kterou posluchačům dosti podrobně popsal. Postěžoval si, jak náš stát byl na ni poměrně málo zastoupen proti jiným, třeba i menším státům, na př. proti Maďarsku, Norsku a Finsku. Doporučoval živější zahájení obchodních styků se Španělskem, což by oběma státům prospělo.

Předseda poděkoval oběma zpravodajům a přítomní dali výraz svých díky hlučným potleskem.

Ve volné rozpravě se zmínil Dr. Blechta o novém způsobu konservace železa pochromováním a o tom, že se z Ameriky zavádí pokadmiování zejména pro automobily a letecké účely. — Ing. Šetlík upozornil pak na důležitost ochrany železa opatřením vrstvou hliníku.

Když předseda upozornil na příští přednášku Dra A. Kříže „O resistantních ocelích a slitinách“ a pozval přítomné k účasti na příští členské schůzi, poděkoval pak za hojnou návštěvu a skončil tuto schůzi.

Odbočka Československé chemické společnosti v Bratislavě.

Ustavující schůze „Čsl. společnosti chemické“, odbočky v Bratislavě, konala se dne 30. listopadu 1929 v přednáškové síni Zemědělského musea v Bratislavě za účasti 30 interestů. Schůzi zahájil jménem přípravného komitétu vládní rada Ing. Nejedlý a vysvětlil povšechný význam zřízení odbočky v Bratislavě. Po přečtení telegrafické omluvy předsedy brněnského odboru prof. Dra Baborovského a omluvných listů Ing. Kady a Ing. Welsera žádá přítomné, aby si vyvolili ze svého středu předsedu, který by ustavující schůzi řídil. Na návrh prof. Dra Buchtaly zvolen byl Ing. Bohuslav Nejedlý předsedou ustavující schůze. Vlád. rada Ing. Nejedlý volbu přijímá, vysvětluje obšírně význam odbočky pro členstvo a žádá Ing. Kopala, aby převzal funkci zapisovatele. Předsedající uděluje pak slovo Ing. Kopalovi, aby podal přehled o dosavad vykonaných pracích pro založení odbočky v Bratislavě. Iniciativa založení odbočky pro Slovensko a Podk. Rus pochází od referenta samotného a datuje se od počátku roku 1927. Přípravné práce zahájil se svolením ústředí 3. října 1927 dotazníkovou akcí, pro kterou získal Ing. J. Pitru, ředitele výzkumných zemědělských ústavů v Bratislavě. Referent pojednává dále o výsledku akce, o pracích vykonaných v roce 1928 a 1929.

Velmi činným spolupracovníkem stal se roku 1929 p. Ing. Cicvárek, prof. obchodní akademie v Bratislavě, který provedl agitaci ve prospěch založení odbočky v řadách pp. profesorů-zbožiznalců při sjezdu profesorů obchodních akademií v březnu t. r. Spolupráce Ing. Cicvářky o přípravných pracích byla velmi vítaná právě v době, kdy ředitel Ing. Pitra odcházel ze Slovenska a vzdal se další činnosti. Za veškerou vykonanou práci ve prospěch vybudování odbočky bylo řediteli Pitrovi ředitelem poděkováno.

V další řeči se zmiňuje Ing. Kopal o velkém zájmu prof. Dra Šatavy a Dra Baborovského na vybudování odbočky v Bratislavě a jejím brzkém ustavení. Prof. Dr. Šatava přišel s návrhem ustavení slovenskou odbočku při Sjezdu společnosti a chemickém trhu v září t. r. a realizoval jej ve sjezdovém programu. Prof. Dr. Baborovský nabídl účast na všech poradách s přednáškou o důležitosti a významu zřizování odboček pro členstvo. Bohužel přílišná rozptýlenost členstva na rozsáhlém území Slovenska a Podk. Rusi mařila tyto dobré snahy. Referent upozorňuje dále na nepatrné zastoupení chem. průmyslu v řadách členů Chemické společnosti a dokumentuje to statistikou. S vysvětlením k termínu svolání dnešní schůze končí svůj referát. Předsedající přistupuje k dalšímu bodu programu, stanovy odbočky. Od čtení celého návrhu se upustilo a probraly se jen hlavní body. Po detailním vysvětlení, jež podal předsedající k jednotlivým bodům, byly stanovy jednomyslně přijaty. — Volby do přípravného výboru: Ing. Dr. Němejc navrhuje kandidátku, která po menších změnách, pokud se týče volby dosavadních nečlenů a volby náhradníků, se přijímá. Navrhuje do představenstva: Vl. radu Ing. B. Nejedlého jako předsedu, za místopředsedy prof. Dra Jána Buchtalu, ř. profesora university Komenského, Ing. Janka Procházku, centrálního ředitele cukrovaru. Za členy přípravného výboru

navrženi: Ing. Albert Urban, Ing. Rudolf Dolinek, Ing. Karel Löwl, Ing. Jaroslav Kubr, Ing. Viktor Mikuška, Ing. Ladislav Cicvárek, Ing. Stanislav Kopal, Dr. Stan. Kamaryt, Ing. Štefan Kada, Ing. Dr. V. Kochmann, Ing. Otomar Houdek a Dr. G. Donáth. Za náhradníky: Ing. František Beneš, Ing. Viktor Pecho-Pečner, Ing. Adalbert Pisárčík a Ing. Ján Valtýni. Přítomní volbu přijali.

Volné návrhy. Ing. Cicvárek se dotázal, jak bude odbočka participovat na členských příspěvcích. Předsedající upozorňuje, že bude učiněn dotaz jak u ústředí v Praze, tak i u brněnské odbočky. Jelikož dalších dotazů nebylo, předsedající schůzi ukončil. Ing. Stan. Kopal.

Schůze přípravného výboru „Čsl. společnosti chemické“, odbočky v Bratislavě, konána byla ihned po ustavující schůzi za předsednictví vládní rady Ing. Nejedlého. Vyřizeny byly jen naléhavé otázky týkající se svolání ustavující valné hromady. Předložením stanov ke schválení krajinskému úřadu pověřen byl Ing. Kopal. Slovenský text stanov upraví centrální ředitel Ing. J. Procházka. Schválen návrh, aby ústřední výbor poskytl odbočce zálohu na přípravné práce. Předsedou byl dán apel na členy výboru, aby získávali nové členstvo v okruhu své působnosti. Stanoven termín ustavující valné schůze na 12. ledna. Schůze má být svolána do přednáškové síně obchodní akademie, proto požádáno ředitelství o svolení. Ing. Kopal navrhuje, aby ustavující valná schůze byla doprovázena přednáškou všeobecného rázu, vztahující se k rozvoji chemického průmyslu na Slovensku a Podk. Rusi. Dr. Donáth navrhuje jako přednášejícího Ing. Kappa, tajemníka Ústředního svazu průmyslníků. Dr. Kamaryt upozorňuje na blížící se sté výročí narozenin V. Šafaříka, vynikajícího našeho chemika, a navrhuje pro ustavující valnou schůzi přednášku o Šafaříkově významu pro chemii a chemické názvosloví. Návrh schválen a Dr. Kamaryt požádán, aby přednášku připravil. Ing. Kapp bude požádán o přednášku pro členskou schůzi odbočky. Další návrhy nebylo, a proto předsedající s poděkováním všem přítomným schůzi zakončil. Ing. Stan. Kopal.

Spolkové.

Spolek čsl. dipl. potravních expertů v Praze.

Měsíční čl. schůze Spolku konala se 12. prosince 1929 v grandhotelu Šroubkově v Praze za četné účasti členstva a zejména hostů. Za omluvného předsedu prof. Dra J. Bulíře řídil schůzi Ing. L. Baudiš. Z min. zdravotnictví byl přítomen vrch. rada Dr. Votava, z min. zásobování min. rada Ing. Šrámek, z min. zemědělství vrch. odb. rada Dr. Dvořák, dále četní zástupci Svazu průmyslu potravinářského a kruhů mlékárenských, Doc. Dr. Prokš a j.

Tématem večera byla přednáška Ing. Dr. J. Juřeny, ředitele St. ústavu pro zkoumání potravin v Brně, „Jak bylo dosaženo dobré jakosti mléka v Brně“. Až do roku 1921, kdy přednášející byl poslán Rockefellerovou nadací na studium potravinářské do USA, nepil mléka pro jeho špatnou jakost. V Americe si však na jeho pití brzy zvykl pro jeho výbornou tamní jakost, chuť i vzhled.

Pátral po příčinách toho, zejména v Baltimore, hlav. městě státu Maryland, které má asi 800 000 obyvatel, tedy asi tolik jako Praha, Speciálně kontrola mléčná je tam na vysokém stupni.

Po návratu z USA se spojil přednášející se zemským zdravotním referátem v Brně, jakož i s tržním úřadem města Brna. Společnou prací se snažili všichni zlepšiti špatnou jakost tehdejšího brněnského mléka. Byly odebírány vzorky mléka podle ulic bez ohledu na jeho jakost a zjištěno, že asi 55% veškerého mléka v Brně obchodovaného bylo falšováno (zředěním, odtučněním nebo kombinací obou těchto způsobů) a mléko mělo pouze 2.1—3.2% tuku. Po tříměsíční kontrole se normalisovala tučnost na 3.5% a počet falšovaných vzorků klesl na 20%. Falšovatelé byli udáni soudu a po jistém počátečním zdráhání započaly také soudy pracovat se Státním ústavem pro zkoumání potravin v Brně, který zahájil svou činnost roku 1925. V krátké době se přihlásily k spolupráci i brněnské mlékárny. V roce 1926 bylo 26% všech zkoušených vzorků falšováno a průměrná tučnost brněnského mléka stoupla na 3.8—4.5%, což bylo podkladem pro jednání o novém mléčném řádu města Brna. Po značných potížích byl tento řád přijat a zaveden v r. 1927; nejnižší tučnost byla stanovena na 3.5%. Po zlepšení mléka ve sběrnách bylo možno žádati i lepší tučnost od mlékáren. V roce 1927 byl průměr tučnosti 3.5 až 3.7% a falšovaných vzorků bylo 13%. V této době byl podán návrh na výrobu lahvového mléka kontrolovaného; mlékárny se samy nabídky, že se podrobí dobrovolné kontrole brněnského st. ústavu pro zkoumání potravin. Ústav si vypracoval příslušné podmínky, na něž mlékárny přistoupily. Kontrola se týká jen pasteuovaného mléka lahvového za spolupráce hygienického ústavu prof. Dra Ročka, který provádí kontrolu bakteriologickou. Mléko se dnes pasteurisuje tak, aby mělo asi 2.000 zárodků v 1 cm³, v létě pak se připouští určité zvýšení.

Po přednášce se rozvinula dlouhá debata. Podle statistiky mlékařské školy v Kroměříži činí průměrná tučnost moravských mlék letos od 3.4 do 3.9%, což lze vysvětliti tím, že jsou to většinou jen mléka ranní. Průměr tučnosti mléka v Brně činí až 4.2%, ale byla zjištěna také mléka teď na podzim až s 5.4% tuku. Nejhorší jakost bývá na jaře, kdy nutno tolerovati pokles 0.05 až 0.1% tuku pod stanovený normál (3.5%). V Praze jsou poměry mnohem komplikovanější než v Brně; jednak jest zde asi 10 středních a velkých mlékáren, jednak se sem mléko dodává z blízkých mlékáren venkovských. Otázku komplikuje množství vozičkářů, kteří unikají kontrole, a dále mnoho mléčných prodejen. Pražské mlékárny jsou strojně velmi dobře vybaveny, avšak tučnost mléka jest udržována přesně kolem 3.2%, jak je žádána pražským mléčným regulativem. Praktické z kruhů mlékárenských v Praze konstatovali v debatě s potěšením, že v kruzích úředních potravinové kontroly se jeví snaha pomoci mlékárnám k dosažení dobré jakosti mléka a zvýšení jeho konsumu. Mlékárny samy jsou ochotny pracovat společně podle svých možností. Konstatovalo dále, že co do tučnosti pražského mléka je pověst o něm horší než skutečnost, zato však co do bakteriologické čistoty je zase naopak pověst lepší než skutečnost. Pití mléka se v Praze roz-